

TEXNOLOGIYA FANIDAGI TIKUVCHILIK BO'LIMINI O'QITISH
SHAKLLARI.

Mardonov Ruslanjon Boymurod o'g'li

Shahrisabz davlat pedagogika instituti

A'zamova Dilshoda A'zam qizi

Ijtimoiy fanlar fakulteti katta o'qituvchisi

Texnologik ta'lim yo'nalishi 2 kurs talabasi

azamovadilshoda1105@gmail.com

Tel: +998881260102

Annotatsiya: Ushbu maqolada texnologiya fanida tikuvchilik bo'limini o'qitishda qo'llaniladigan asosiy shakllar va metodlar haqida sodda va tushunarli tarzda bayon qilingan. Tikuvchilik bo'limida o'quvchilarga amaliy ko'nikma berish, ularda tikuv mashinalari bilan ishlash, gazlama tanlash, andaza chizish va kiyim tikish jarayonlarini o'rgatishning samarali yo'llari yoritilgan. Shuningdek, an'anaviy va zamonaviy dars shakllari, o'quvchilarning qiziqishini oshiruvchi metodlar hamda baholash mezonlari haqida fikr yuritilgan.

Kalit so'zlar: Texnologiya fani, tikuvchilik, amaliy mashg'ulot, dars shakllari, modellashtirish, gazlama, loyiha ishi, tikuv mashinasi, ko'rgazmalar, ko'nikma, qo'l mehnati.

Kirish

Texnologiya fani maktab o'quvchilariga turli kasblar haqida dastlabki tasavvur beradi va ularda amaliy mehnat ko'nikmalarini shakllantiradi. Bu fan o'quvchilarda qo'l mehnatini qadrlash, buyumlar yaratish, texnik fikrlash va mustaqil ishlash malakasini rivojlantiradi. Texnologiya fanining tikuvchilik bo'limi alohida ahamiyatga ega, chunki bu bo'lim orqali o'quvchilar kiyim tikish jarayoni, gazlamalar turlari, choklar va tikuv mashinasidan foydalanish bo'yicha amaliy bilimlarga ega bo'ladilar.

Asosiy qism

Tikuvchilik bo'limini samarali o'qitish uchun darsni to'g'ri tashkil qilish kerak va metodlarni to'g'ri tanlash orqali o'quvchilarda qiziqish uyg'otish va ularni amaliy ishlar bilan muntazam shug'ullantirish juda muhim hisoblanadi. Quyidagi maqolada aynan shu jarayon haqida tushuncha beriladi.

1. TEXNOLOGIYA VA TIKUVCHILIK BO'LIMI HAQIDA UMUMIY TUSHUNCHA.

Texnologiya fani maktab o'quvchilarini mehnat jarayoniga tayyorlaydi. Tikuvchilik bo'limi esa:

- ✓ gazlamalarni tanlash;
- ✓ o'lcham olish;
- ✓ andaza chizish;

- ✓ bichish va tikish;
- ✓ tayyor kiyimni bezatish kabi jarayonlarni o'rgatadi.

Tikuvchilik bo'limini o'qitishning asosiy maqsadlaridan biri bu o'quvchilarni oddiy kiyim detallarini tayyorlay olish darajasiga keltirish va ularda ijodiy fikrlashini shakllantirishdan iborat.

2. TIKUVCHILIK BO'LIMINI O'QITISHNING ASOSIY DARS SHAKLLARI.

Tikuvchilik darslarini tashkil qilishda o'qituvchi bir nechta o'qitish shakllaridan foydalanadi va ular quyidagilardan iborat:

2.1. Nazariy darslar

Nazariy darslar o'quvchilarga tikuvchilik bo'yicha boshlang'ich bilimlarni beradi. Bu darslarda:

- gazlama turlari;
- gazlamaning xossalari (cho'ziluvchanligi, zichligi);
- choklarning turlari;
- tikuv mashinasining tuzilishi;
- o'lcham olish tartibi;
- sodda va izchil tushuntiriladi.

Nazariy bilim amaliy ishning poydevori bo'lib xizmat qiladi.

2.2. Amaliy mashg'ulotlar

Tikuvchilik bo'limida darslarning ko'pi amaliy mashg'ulotlarga to'g'ri keladi. Chunki tikuvchilik ko'proq qo'l mehnati orqali o'rgatiladi.

- ❖ amaliy mashg'ulotlarda o'quvchilar;
- ❖ chok tikishni mashq qiladi;
- ❖ tikuv mashinasida to'g'ri ishlashni o'rganadi;
- ❖ andaza bo'yicha gazlamani bichadi;
- ❖ kiyim detallarini birlashtiradi;
- ❖ tayyor kiyimni baholaydi.

Bunday mashg'ulotlar o'quvchilarni kasbga yaqinlashtiradi va ularning o'ziga bo'lgan ishonchini va qiziqishini oshiradi.

2.3. Ko'rgazmali darslar

Ko'rgazmalilik tikuvchilik darslarining ajralmas qismidir. Bunda:

- ✓ gazlama namunalar to'plami;
- ✓ tayyor kiyim detallari;
- ✓ chok namunalari;
- ✓ video ko'rsatmalar kabi materiallardan foydalaniladi.

Ko'rgazmali ta'lim o'quvchilarga jarayonni tez tushunishga yordam beradi.

2.4. Guruhlarda ishlash darslari

Tikuvchilikda o'quvchilar guruhlarda ko'p ishlaydi. Masalan:

- guruhda bir xil libosni tayyorlash;
- kichik loyihalar qilish;

➤ o'zaro yordam asosida tikuv mashinasida ishlash.

Bu shakl o'quvchilarda hamkorlik, o'zaro hurmat va mas'uliyatni rivojlantiradi.

2.5. Loyiha asosida o'qitish

Loyihaviy ta'lim tikuvchilikda juda samarali hisoblanadi misol uchun :

- ❖ “Milliy libos tikish”;
- ❖ “Bolalar uchun ko'ylak loyihasi”;
- ❖ “Uy uchun kiyimlar to'plami”;

Loyiha davomida o'quvchi:

1. Libosni loyihalashtiradi.
2. Andaza tayyorlaydi.
3. Gazlamani tanlaydi.
4. Bichadi va tikadi.
5. Ishini taqdimot qiladi.

Bu esa ijodkorlikni oshiradi.

2.6. Interfaol metodlarga asoslangan holda o'qitish.

O'quvchilarda qiziqish uyg'otish uchun o'qituvchi interfaol metodlardan foydalanadi:

- ✓ “Aqliy hujum”;
- ✓ “Blits savol-javob”;
- ✓ “Kim tez?” o'yini;
- ✓ “Amaliy topshiriqni top!” metodlari. Bu metodlar darsni jonlantiradi va o'quvchilarni faol qiladi.

3. TIKUVCHILIK BO'LIMIDA BILIM VA KO'NIKMALARNI SHAKLLANTIRISH METODLARI.

Tikuvchilik bo'limida quyidagi metodlar eng samarali hisoblanadi:

3.1. Modellashtirish metodi

O'quvchilar kiyim shaklini chizish, detallarni joylashtirish va bezak elementlarini tanlashni o'rganadi. Bu ularni ijodiy fikrlashini yanada oshiradi.

3.2. Konstruksiyalash metodi

Konstruksiyalash – bu o'lcham olish, andaza chizish va uni gazlama ustiga joylashtirish jarayoni hisoblanadi. O'quvchilar andaza chizishni oddiy shakllardan boshlab o'rganishadi.

3.3. Bichish va tikish metodi. Bu jarayonda o'quvchilar:

- ❖ gazlamani to'g'ri joylashtirish;
- ❖ qirqish qoidalari
- ❖ tikuv mashinasida tekis tikish
- ❖ choklarni birlashtirish kabi amaliy ko'nikmalarga ega bo'ladi.

4. TIKUVCHILIK BO'LIMIDA FOYDALANILADIGAN O'QUV VOSITALARI.

- ✓ didaktik vositalar;
- ✓ gazlama namunalari;
- ✓ chok namunalari;
- ✓ andazalar;

- ✓ texnik rasm namunalari;
- ✓ texnik vositalar;
- ✓ tikuv mashinasi;
- ✓ overlok mashinasi;
- ✓ dazmol;
- ✓ proyektor;
- ✓ video-darslar.

5. O'QUVCHILARNI BAHOLASH MEZONLARI.

Tikuvchilik darslarida o'quvchilar quyidagi mezonlar bo'yicha baholanadi:

1. Nazariy bilimlar — mavzuni tushunishi, terminlarni bilishi.
2. Amaliy ish sifati — tikuvning tekisligi, gazlama bilan ishlash madaniyati.
3. Ijodkorlik — dizayn elementi qo'llashi, rang tanlashi.
4. Xavfsizlik qoidalariga rioya qilish — mashina bilan to'g'ri ishlashi.
5. Mustaqillik — topshiriqni o'qituvchi yordamisiz bajara olishi.

Bunday baholash o'quvchini rag'batlantiradi va mehnatga mas'uliyat bilan qarashga o'rgatadi.

XULOSA

Tikuvchilik bo'limini o'qitish o'quvchilarda nafaqat amaliy ko'nikmalarni, balki estetik didni, sabr-toqatni, ijodkorlikni ham rivojlantiradi. Darsning to'g'ri tanlangan shakli o'quvchilarning qiziqishini oshiradi, ularni kasbga yo'naltiradi va kelajak hayotida kerak bo'ladigan ko'nikmalarni shakllantiradi.

Nazariy dars, amaliy mashg'ulot, ko'rgazmali darslar, guruhli ish, loyiha asosidagi ta'lim va interfaol metodlar tikuvchilik bo'limida eng samarali o'qitish shakllari hisoblanadi.

Shu sababli o'qituvchi zamonaviy metodlardan foydalangan holda darsni qiziqarli va samarali tashkil qilishi lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni.
2. O'zbekiston Respublikasi O'quv dasturi: "Texnologiya fani" (umumiy o'rta ta'lim uchun).
3. Yo'ldosheva N. "Tikuvchilik asoslari". — Toshkent, 2021.
4. Xamidova M. "Texnologiya fanini o'qitish metodikasi". — Toshkent, 2020.
5. Mavlonova R. "Pedagogika asoslari". — Toshkent, Fan, 2019.
6. Elektron manbalar: tikuvchilik bo'yicha video-darslar, ta'lim portallari.